

potrebno odgovarjati in obžalujemo, da se je med nami našla oseba, ki je iz tega naredila očitke.

Pravila. Nepravilno je očitke, da glavni odbor ne misli na spremembo pravil, nasprotno, ves material dobi glavni odbor, ki bo to stvar rešil v smislu želja vsega učiteljstva.

Kršitev pravil. Pripoveduje se, da so kršena pravila: a) ker je za predsednika glavnega odbora izbrana oseba, ki ni iz Beograda, a člen 23. pravil dopušta to in volitev predsednika iz sredine glavnega odbora je povsem pravilna brez obzira na to, v katerem kraju službuje; b) v izvršni odbor so izvoljene osebe, ki niso tedaj službovale v Beogradu, tako se pripoveduje, a pravila v čl. 18. pravijo, da morejo biti člani izvršnega odbora samo učitelji iz Beograda. Učiteljstvu je znano, da so predstavniki sekcij že v februarju, ko so bili pri g. prosvetnem ministru — dobili zagotovilo, da bodo osebe, izvoljene za člane izvršnega odbora, v kolikor niso iz Beograda premešćene v Beograd. Ta praksa se je uporabljala tudi prej, ko je bil za predsednika sekcije v Zagrebu izbran učitelj iz Sušaka, a za podpredsednika sekciješkoga odbora v Sarajevu učitelj iz Šabca. In tedaj ni takratni glavni odbor, niti ostali, videli v tem nikake kršitve pravil; c) pravila so kršena, se navaja, tudi v tem, ker je v izvršni odbor izvoljenih 11 oseb namesto 10, kolikor predvidevajo pravila. Po pravilih je v izvršnem odboru 10 oseb in toliko jih je tudi izvoljenih. d) Govori se, da je že skupščina konstituirala odbor in tako kršila pravico glavnega odbora. Tudi ta trditev ni pravilna: skupščina je izvolila 10 članov v izvršni odbor in izrazila željo, da naj bo predsednik glavnega odbora tov. Dimnik, podpredsednik tov. Todor Dimitrijević in Đorđe Mirkov. Glavni odbor je na svoji seji sprejel to, ugoditi želji skupščine in izvoliti navedene za glavne funkcionarje. Pravila ne branijo glavni skupščini, da izjavi željo, kdo naj pride v predsedstvo. Ako more glavna skupščina menjati pravila, sprejemati tudi druge za učiteljski stan važne sklepe, tedaj sme menda tudi izraziti željo, kdo naj bo vrhovni učiteljski predstavnik.

Sloga. Nekateri z omalovaževanjem govorijo o slogi. Koliko škode nam je povzročila nesloga in kako zelo nam je potrebna sloga, se je najbolje videlo na letošnji skupščini, ki je radi sloge prešla preko vsega onega, kar bi nas razdvajalo in ker je sprejela resolucijo z eno samo besedo »sloga«. Videlo se je tudi iz tega, ker je izvolila v izvršni odbor osebnosti iz vseh učiteljskih struj. V sedanjem izvršnem odboru je zastopano učiteljstvo vseh struj mnogo bolje, nego da bi se vršila volitev po najboljšem proporcionalnem sistemu.

Izvršni odbor se je trudil, da se kolikor mogoče vzpostavi sloga tudi po manjših organizacijskih edinicah, v kolikor je doslej ni bilo. To ni lahko doseči, ker je v gotovih krajih zastrupljenost velika, a drugod so povsem odpravljani prepri razdvojenosti in madejamo se, da bomo likvidirali neslogo povsod, kjer še obstoja. Dela se in delalo se bo za slogu, a upoštevati je treba, da je vedno nekaj takih, ki ne žele sloge in ki iščejo svoj uspeh v neslogi. Mi pa korakoma po potu sloge ne ozirajmo se nanje, ker je pretekla skupščina povsem jasno dokazala, da je ogromna večina učiteljstva za slogu.

Sprejetje resolucije sloge. Več kot čudna je trditev, da je letošnje predsedništvo vsililo resolucijo z eno samo besedo »Sloga«. Ako bi obstojalo vsiljevanje, ali bi mogla biti potem sprejeta resolucija tako soglasno in z navdušenjem, da ni bilo slišati niti znege glasu, protesta. Ako bi obstojalo kakšno razpoloženje večine, bi se gotovo slišali protesti in nezadovoljstvo od katerekoli strani. Spominjamo se iz prejšnjih let, na kak odpor je naletel vsak poskus vsiljevanja. Toda

na letošnji skupščini ne samo, da tega odpora ni bilo, nego se ni čulo niti enega samega glasu proti. Tudi oni nekateri, ki so morda bili proti temu, so molčali, ker so videli v kakšni izgubljači manjšini so.

Z resolucijo ene same besede »sloga« je dala skupščina samo spontani izraz splošnega prepričanja, da se more s slogu doseči vse, a da v neslogi niti kilometrske resolucije ne pomagajo. Predlog za resolucijo »sloga« so sprejeli vsi člani odbora za resolucijo in vsa skupščina. Pravico govora je imel vsakdo. Ako je sploh katerega skupščina bila v tem pogledu liberalna, je bila to letošnja. Saj se spominjamo vsi nekega delegata, katerega »ovor ni bil v nikaki zvezi z vprašanji, ki so bila na dnevnem redu, pa mu je bilo vseeno dovoljeno, da je govoril do konca.

Avtoritetno vladanje glavnega odbora. Poudarja se, da se na letošnji glavni skupščini ni odločalo po »svobodni volji delegatov sreskih društev« nego, da je vzel »vladavina avtoritete« iniciativo za sklepanje in svoje roke in da so »predstavniki sekcij, ki so spontano prevzeli dolžnost kandidacijskega odbora« izvolili odbor in da so delegati samo čakali, da se jim sklep priobči. Če bi to tudi tako bilo, ali ni to najboljši dokaz, da so predstavniki sekcij in glavnega odbora pravi izraz razpoloženja in ogromne večine, da so vzrastli iz te večine, da poznajo razpoloženje in težnje učiteljstva, da v tem smislu delujejo in naletijo na soglasno odobranje. Ako so predstavniki sekcij imeli iniciativo in podali gotove predloge in tudi kandidacijo, so vršili le svojo dolžnost, ker morajo vse pripraviti in predlagati skupščini, a ona odloča o tem: s sprejetjem, z odklonitvijo ali s spremembo. Nikogar se ni oviralo, da bi stavljali predloge ali predložili kandidatno listo. Predlaganje samo ene liste pomenja, da je vladala na skupščini soglasnost pri ogromni večini, a ostala mišljenja so bila osamljena in se niso niti pojavljala.

Virilni člani. Sprememba pravil mora iti rednim putem, a sedanja pravila ni sprejela današnja uprava in se jih ne more njej očitati.

Sicer večina sedanjih »virilnih članov« zavzema istočasno mesta predsednika in delegatov in radi tega ta očitke odpade.

Tendenciozni so očitki, da predsednik in eden podpredsednik, ki sta dodeljena v Beograd prejemata dnevnic, ki jih, kot se poudarja, delajo odvisne od predpostavljanih.

Oba sta prišla v udruženje vsled potrebe vzdrževanja sloge in nikakor ne iz osebnih ali gmotnih interesov. Pustila sta svoje družine in, po logiki onih, ki jima vse to očitajo, bi se morala onadva gmotno uničiti. Vsi vemo, da se po prvem mesecu dodelitve dnevnic znižajo na polovico, in vsi dobro vemo, koliko stane življenje samca v Beogradu. Radi odstopimo mesto vsakemu, ki bi se hotel s temi dnevnici obogatiti.

Najmanj morejo take dnevnic vplivati na zavednost onih, ki so tudi s svojim dosedanjim delom dokazali svoje stališče v stanovskih opredelitvah.

Predsedniki sekcij prevzeli oblast. Ako bi bila to resnica, kakor se očita, bi to vsekakor bil povod za nerede. Da tega ni bilo, se imamo zahvaliti širokogrudnosti in taktu predsedstva, ki je vsa vprašanja izneslo pred skupščino in dovolilo popolno svobodo govora in sklepanja. Ta način je privedel do znane sloge in soglasnosti na skupščini.

V čem obstoja sporazum. Na vprašanje na kakšen sporazum je izvoljen novi odbor sloge in na čem so se tedaj in pred kom sporazumeli, odgovarjamo: sporazumeli so se na programu sprejetem 14. in 15. decembra 1933., da ga izvedejo v kolikor ni izveden. Dalje so se tudi sporazumeli na programu od 1. julija in 19. in 20. avgusta 1934. na glavni skupščini. A ako se niso v tem in s tem sporazumeli vsi, zakaj niso tega iznesli

na skupščini? Onih nekoliko, ki nočejo sporazuma, nego hočejo le lastno mišljenje vsiljevati drugim, ostane izven sporazuma. Borijo naj se legalnim putem, brez neresničnega predstavljanja stvari, nego potom prepričevanja in ako morejo naj dobijo zaupanje učiteljstva in rednim putem prevzamejo upravo JUU. A mi, naslanjajoč se na sedanje splošno zaupanje učiteljstva, gremo po poti, ki

nam jo je učiteljstvo na glavni skupščini začrtalo.

Gornje objavljamo v informaciji članstvu sekcije JUU za dravsko banovino, da si bo moglo ustvariti jasno sliko o udruženju in tolmačiti ukrepe nastajajoče opozicije iz vrst beograjskih tovarišev.

O obrtnem nadaljevalnem šolstvu

V 21. šte. Učit. tovariša smo priobčili statistiko obrt. vajencev in vajenk po zdravstvenih okoliših dravske banovine. V naslednjem objavljamo nekaj števil o trgovskih vajencih in vajenkah zdravniško preiskanih pri trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani za vso dravsko banovino v času od 1. januarja 1932. do 30. nov. 1934.

Leta 1932. je bilo 141 vajencev(-enk).
Leta 1933. je bilo 196 vajencev(-enk).
Leta 1934. je bilo 210 vajencev(-enk).
Skupaj 547 vajencev(-enk); ostali vajenci(-ke) t. j. 858 so zavarovani pri OUZD. Skupaj imamo trg. vajencev 709 in 696 vajenk skupno 1405. Pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu je zavarovan trgovski naraščaj iz večjih trgovskih obratov in podjetij. (Opomba: V vseh navedenih številkah manjkajo podatki iz Kočevja in Krškega.)

Koliko je izdala zbornica za TIO obrtniškega naraščaja v obliki podpor obrtno-nadaljevalnim šolam? Od l. 1922. do 1933. je izplačala zbornica 1.937.300 Din podpor obrtno-nadaljevalnim šolam, ali letno a 161.441 Din. Ako cenimo letne izdatke za obrtno-nadalj. šolstvo za vso dravsko banovino na 1.500.000 Din, znaša prispevek zbornice desetino.

Številčno stanje obrt. vajencev(-enk) in število obrtno-nadalj. obiskujočih vajencev (-enk).

	Skupno število	Od teh je obiskovalo šolo	Ostalo brez pouka
Leto 1926	14549	6821	7728
" 1927	14587	7031	7556
" 1928	14827	6924	7903
" 1929	15155	7495	7660

Splošne vesti

NOVI PROSVETNI MINISTER.

V novi vladi, ki jo je sestavil g. Bogoljub Jeftić, je prevzel resor prosvetnega ministra narodni poslanec g. Štefan Čirić.

Novi prosvetni minister je rojen v Sremskih Karlovcih kot sin znanega vojvodinskega nacionalnega delavca in književnika Izidorja Čirića, ki je znan tudi kot mladinski pesnik. G. Štefan Čirić je študiral filozofijo in je bil nekaj časa tudi profesor na gimnaziji v Sremskih Karlovcih, kjer je postal pozneje tudi župan. l. 1931. je bil izvoljen za poslanca sreza staropazovskega.

Visoka in strokovna naobrazba novega g. prosvetnega ministra našega vrhovnega šefa, nas uverava, da bodo v njegovi osebi prav dobro zastopani interesi šole in učiteljstva.

Najskrajnejše ga pozdravljamo v prepričanju, da bomo v njem našli vedno zagovornika upravičenih teženj našega udruženja.

PROSIMO, POŠLJITE TAKOJ PRI- SPEVKE ZA POLE.

— Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani obvešča s tem vse tovariše in tovarišice, ki studirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo otvorilo s 1. septembrom t. l. v svojem domu

internat. Vanj bo sprejemalo predvidoma dečke in deklice predvsem iz učiteljskih vrst. Javite pravočasno podatke. Cene zmerne, hrana tečna in izdatna, strogo nadzorstvo, pomoč pri učenju. Naslov: Franciškanska 6.

— Stalež šolstva in učiteljstva za dravsko banovino je zaradi podatkov neobhodno potreben za vsak urad, pa tudi učiteljstvu ga priporočamo v nabavo.

— Jugoslovanski učiteljski kalendar 1935 sa školskom administracijom i šematizmom. JUU u Beogradu je izdalo letos učiteljski koledar. Ta koledar je zelo obsežen in ima tudi šematizem učiteljskega učiteljstva. — Cena koledarja Din 10.—. Vsi odbori se naprošajo, da zberejo naročnino za ta koledar in ga naroče skupno.

— Vsem včlanjenim društvom ZKD v Ljubljani! Dne 6. januarja 1935. ob 9. uri dopoldne se bo vršil redni občni zbor ZKD Ljubljana v Zvezi predavalnic, Kazino, II. nadstropje. — Dnevni red občnega zbora je sledeči: dopoldne: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev verifikacijskega odbora. 3. Poročilo Zvezinih funkcionarjev in sicer tajnika in blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Popoldne se vrši delo v sekcijah: a) predavateljska sekcija, ki jo vodi

† Mariji Marinkovi v spomin

Ko so že zvezde bledele in se je slutnja novega jutra porajala na vzhodu, Ti je zastalo srce. Tvoj poslednji dih se je prečil yanj, utrgal Ti je zadnjo življenjsko silo — in ni Te več bilo...

Da Te res ni več?

Saj vendar še ni dolgo odkar si s toliko samopotrjvalnostjo, živim ognjem in neugaslim idealizmom oblikovala s svojo umetniško veščo roko male duše otrok, ki si jih toliko ljubila. Se Te gledam, kako si hodila med klopki in vodila z brezprimerno potrpežljivostjo okorne roke malčkov od njihovih prvih pismenih poizkusih. In mi vsi smo strmeli v Tvoje nenavadne uspehe, ki si jih dosegala posebej še pri pismenih izdelkih svojih učencev. Spominjam se, kako Ti je rekla ena izmed koleginj, ko si stala med nami:

»Povej, Micka, kako Ti to dosežeš. Saj delaš naravnost čudeže!«
Na Tvojih ustnih se je zazibal nasmehek zadrege, v obraz Ti je planila rdečica, ko si odgovarjala:

»Beži, beži! Saj to doseže vsak!« Da, tako skromna in tiha si bila. Sama vase si bila zatopljena in mnogi Te zato niso mogli prav razumeti. V Tvoji duši pa je svetilo žarko sonce, v Tvojem srcu je prebivala njegova toplota, ki si jo delila na nevsiljiv, skoro plah način med nas vse s prijazno besedo, dobrim pogledom, iskreno tolažbo. K Tebi je lahko prišel vsak v prepričanju, da bo našel razumevanje in dober nasvet.

Ko si zbolela, nismo mislili na neizprosno krutost Tvoje težke, trpljenja polne bolezni, nismo mogli misliti, da nam bo iztrgala Tebe, ki smo Te vedno poznali le močno in zdravo. Pa je prihajal zdaj eden, zdaj drugi k Tvoji bolniški postelji še vedno v veri, da Te najde bolj zdravo ali vsaj na poti okrevanja. In zdaj — — —?

Sonce sveti na Tvojo zadnjo pot. Meglena vrata je prodrlo, da Te zadnjič poljubi, kot da hoče pokazati da odhaja — da si odšla od nas v lepše in boljše življenje, kjer ni zmot, boleznij in trpljenja... Da — jaz verujem, da Ti je dobro, kakor more biti dober le veliki, nam živim nerazumljivi mir.

Zbogom, Micka! Spomin Tvoj bo živel med nami, svetel in čist, kot izkristalizirani vzor posnemanja vrednega dela učiteljice z dušo in telesom.

Nuša Rapetova.

Mladini več nacionalne literature

Ob mladinskem romanu tov. Arnošta Adamića: »Dva mimo smrti«.

Vsakdo priznava velik vpliv dobre knjige na čitatelja, zlasti še na mladega človeka. Naše mladinske knjižnice se polnijo povečini le s pravilničnimi motivi. Novi čas pa zahteva takih knjig, ki so zajete iz naše zgodovine, ki naj prikazujejo mladini vso trnjevo pot tistih, ki so pripravljali temelje današnji veliki Jugoslaviji. Takih knjig pogrešamo in iz tega razloga so naši stanovski tovariši s se verne meje stavili zahtevo na naši zadnji učiteljski skupščini: Več nacionalne literature v roke naši mladini!

Zanimivo je, da so pokazali na to prevažno plat v literaturi in učiteljskega udejstvovanja sploh naši »severniki«, ki lahko približje spoznavajo in vidijo, kako vrši njih sosed z dobro knjigo narodnostno propagando.

Da mu je taka knjiga najboljši sredstvo — o tem ni dvoma!

Za božič sem prejel zanimivo darilce. Tov. Netko Adamić, učitelj v Zagorju je iz-

dal mladinski roman. V samozaložbi, prosim. V teh časih, ko se bore z izdajanjem knjig celo preizkušene književne založbe in tiskarne izda podeželski učitelj ob lastnem riziku 112 strani debelo, lično knjigo.

Roman, ki je namenjen mladini, pritegne tudi odraslega čitatelja. Jaz sem ga prečital v prvem zamahu.

V zgodbi prikazuje avtor usodne dneve srbskega naroda, ki je moral zapustiti pred sovražnim navalom domovino in je ves skrušen prehodil pot preko Albanije. Na Krfu pa so se srbske čete osvežile in si opomogle. Ljuto so se vrgle nato v obrambo domovine pri Solunu in so junaško pregnale svoje zati-ralce in rešile domovino.

V ta okvir je spravil pisatelj zgodbo dečka Jove Jovanovića iz Prizrena, ki je zbežal s svojo materjo — oče mu je že padel pred meseci — in z ostalo množico nesrečnikov. V zasneženih alpskih planinah je izgubil mater, njega pa so rešili v skromni alpski vasi. Tam ga je vzel pod streho mladi pastirček Suljo. Zdjaj pride na dan, da Suljevi in drugi poznajo begunčkovega očeta. Mesar Jovanović je pred leti v samoozbambi ubil Suljovega očeta, ko mu je ta hotel oropati drobnico, ki jo je gnal z alpskega sejma.

Lepo je razpredel pisatelj alpsko krvno maščevanje. Suljo se bori proti zahtevi domačih, da maščuje očetovo smrt s krvjo mladega Jove.

Oba fantička uideata zato z doma in bežita preko alpskih gora, koder se pomika evakuirana Srbija. Krasen je moment, ko sreča Jovo svojega starega kralja Petra I. na znani Planini smrti.

Jovo in Suljo stopita na Krfu v četo starega junaka Marka, čer se vneto borita na solunski fronti. Po končani vojni odideta oba mlada junaka na Suljev dom, koder na svečan način skleneta pobratimstvo in je s tem

ovržen madež z Albančevega rodu, ki je postal osramočen zato, ker Suljo ni maščeval očetove smrti.

Jovo poroči nato Suljevo sestro Fra in ljubezen dveh mejšev je podkrepjena še z rodbinskimi vezmi.

Zgodba romana je napeta, saj je napisan zelo fantastično. Prav lepo je napisano poglavje, kjer se bori Suljo s seboj. Pa mladi junak premaga zver v sebi in opusti misel na maščevanje, ter se stavi ves v službo prijatelja Jove.

Knjiga bo služila vnetemu učitelju kot razredno štivo ter bo pripomoček za zgodovinski pouk, pot ki sta jo napravila Jovo in Suljo pa bodo šolarji prav radi iskali na zemljevidu.

Jezikovno je roman zelo izpiljen. V vsem sem opazil le troje napak, ki jih ima na vesti tiskarski skrat. Na dveh, treh mestih mi niso bili všeč vmesni stavki, koder so vejice popolnoma odveč. Avtor bi prav lahko rabil za malenkostno število tujk naše besede, kakor na primer: fini živalski nažgon, herojstvo.

Knjiga bi na svoji zunanosti precej pridobila, če bi bila tiskana na boljšem papirju. Razumljivo je, da so čestokrat inicialke okrašene, to povzdigne zunanost knjige. Ne razumem pa, čemu je tiskarna vsako prvo vrsto v novem poglavju stavila z velikimi začetnicami.

Naslovno stran je okrasil Stane Tauffer, ki je takisto Zagorjan, kakor pisatelj romana. Knjigo pa je tiskala Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Mladinski roman: »Dva mimo smrti« je nad vse važna knjiga, ki je izšla v poslednjem času za našo mladino. Prav nobena šolarska, sokolska in druga mladinska knjižnica bi ne smela biti brez nje. Vsakdo bi jo moral čitati, da bi se poglubil v Golgotu srbskega naroda in v njegovo Vstajenje, ki nas je združilo v širo domovino od Triglava pa do Vardarja.

Jože Župančič.